

Решение № 9/96 г.  
госп. - г. У. Харфамбетов  
Наср. - 21. V. 1996 г.  
14. V. 96 г.

КС - 16  
14. 05. 1996 г.

ДО  
КОНСТИТУЦИОННИЯТ СЪД  
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И С К А Н Е

от група народни представители за установяване на  
противоконституционността на чл.2, буква а) от Закона за  
местните данъци и такси (ЗМДТ); чл.6, ал.1 от Постановление №1  
във връзка с Параграф 4 от Закона за изменение и допълнение на  
ЗМДТ (ДВ, бр.37, 1996г.); Параграф 14 от Закона за изменение и  
допълнение на ЗМДТ (ДВ, бр.37 от 1996г.) и за даване на  
задължително тълкуване на чл.5, ал.5 от Конституцията на  
Република България

Уважаеми господа конституционни съдии,

Молим да обявите за противоконституционни следните  
разпоредби:

1. Чл. 2, буква а) от ЗМДТ - "Общинските съвети и  
кметствата, които имат бюджети, събират такси за даваните от  
тях услуги в случаите при получаване на имущество по дарение и по  
възмезден начин".

**МОТИВИ:** Според чл.84, ал.3 от Конституцията на  
Република България Народното събрание установява данъците и  
определя техния размер. Решение № 3 на Конституционния съд от  
09.02.96год. уточнява, че това важи за всички елементи на данъчната  
уредба. Чл.2, буква а) от ЗМДТ постановява, че общинските съвети  
събират такси за даваните от тях услуги при получаване на  
имущество по дарение и по възмезден начин. Тъй като в тези случаи  
общинският съвет не оказва никаква услуга, това означава, че липсва  
основание да се събират такси. Дарението и възмездните сделки са  
уредени в Закона за задълженията и договорите и в него няма текст,  
който да предвижда, че общинския съвет е задължителна страна по  
различните договори. Не съществува нормативен акт, който да  
задължава общинския съвет да извърши някаква услуга по повод на  
дарение или възмездно прехвърляне на имущество. От никъде не е ясно  
и каква услуга изобщо се има предвид. Очевидно е, че в ЗМДТ като  
такса е уреден един данък. Таксата предполага извършването на  
някаква услуга.

Правата на данъкоплатците са гарантирани единствено  
когато публичноправните вземания на държавата са установени от  
Народното събрание със закон. Сегашната уредба в ЗМДТ разрешава на  
Министерския съвет да определя размера на таксата дарение (чл.1 от  
Тарифата за МДТ, утвърдена с Постановление на МС №69 от 75 год. и

поправяна многократно след това), както и на такса при покупко-продажба и замяна на недвижими имоти и при учредяване на вещно право върху недвижими имоти (чл.2 от споменатата по-горе Тарифа).

Поради това, че в чл.2, буква а) от ЗМДТ става дума за данък, чийто размер се определя от Министерския съвет, чл.2, буква а) следва да бъде обявен за противоречащ на чл.84, т.3 от Конституцията на Република България.

2. Чл.6, ал.1 от Приложение N1 "Норми за данъчна оценка на недвижимите имоти за облагането им с данък върху сградите и при определяне на таксата за изхвърляне на смет", във връзка с Параграф 4 от ЗИД на ЗМДТ - "данъчната оценка за сгради или части от сгради, които не се използват за жилищни нужди се увеличава 5 пъти".

**МОТИВИ:** Тази разпоредба е в противоречие с чл.60, ал.1 от Конституцията на РБ, според която гражданите са длъжни "да плащат данъци и такси, **съобразно техните доходи и имущество**". Данъкът върху сградите е класически пример за имуществен данък. Който е собственик на по-голяма сграда, следва да плаща и по-голям данък. Това е принципът в самия закон. Оспорваната от нас разпоредба рязко противоречи на Конституцията, като предвижда петкратно увеличение на данъчната оценка, обусловена не от по-големия размер на имуществото, или по-точно по-големия размер на пазарната оценка на това имущество, а от **предназначението** на недвижимото имущество. Ако сградата се използва за жилищни нужди оценката е една, а ако **не се използва** за жилищни нужди - тя е пет пъти по-висока. Дори и ако изобщо да не се използва ! При това тук става дума за годишен данък, а в течение на годината един недвижим имот може да смени предназначението си. Законодателят може би е целял да обложи с по-висока ставка жилищните имоти, които се използват за стопански цели и вероятно ще донесат на собственика (предполагам наемодател) по-висок доход. Следователно законодателят определя петкратно по-голяма данъчна оценка на един имот за това, че се използва за стопанска нужда. Само по себе си това **противоречи на чл.19, ал.1 от Конституцията**. Не може икономиката на страната да се основава на свободната стопанска инициатива, а когато някой използва сграда или части от нея за стопанска цел да бъде санкциониран като му се налага петкратно по-висок данък. Петкратното увеличение **противоречи** и на **чл.19, ал.3 от Конституцията**, осигуряващ закрила на инвестициите и стопанската дейност. Чрез това увеличение на данъчната оценка инвестициите се санкционират, вместо да се закрилят.

Има друг вид данък - данък общ доход. Той е прогресивен данък - който получава по-високи доходи, плаща и по-висок процент данък. Очевидно е, че законодателят погрешно е смесил двата основни вида преки данъци върху физическите лица - имуществените и подоходните. Затова би следвало разпоредбата на чл.6 в цитираното

5

приложение да бъде отменена като противоречаща на чл.60, ал.1 и чл.19, ал.1 от Конституцията на Република България.

**3. Параграф 14 от Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ДВ, бр.37 от 30.04.1996г.), съгласно който нормите по приложение N1 влизат в сила от 1 януари 1996година.**

**МОТИВИ:** Едно от основните задължения на гражданите е да "плащат данъци и такси, установени със закон..." (чл.60, ал.1 от Конституцията). Тази разпоредба недвусмислено постановява, че трябва да се плащат данъци, които вече са установени, т.е. определена е цялата данъчна уредба във време, което предхожда съответния данъчен период - месец, година и т.н. Гражданите не могат да бъдат задължавани да плащат данъци, които не са определени в момента на започването на данъчния период. Евентуално изключение относно момента на промяната на данъка - текуща промяна на данъчната уредба в течение на съответния данъчен период - може да се допусне само в случай, че промяната във всички елементи на данъчната уредба е по-благоприятна за всички граждани в сравнение с данъчната уредба, която е била в сила в началото на периода. Всяка неблагоприятна промяна в данъчната уредба в течение на данъчния период е данъчно утежнение със задна дата и е недопустима. Промяната може да влезе в действие само от началото на следващия данъчен период. Точно затова в Конституцията е казано "установени", а не установявани със закон. В случая става дума за годишен данък. Ако законодателят желае да увеличи неговия размер или въведе други утежнения за гражданите в данъчната уредба, то това би следвало да влезе в действие само от началото на следващия данъчен период - в случая от 1 януари 1997 година.

Има и друго основание за обявяването на Параграф 14 за противоконституционен. До 30 април 1996г (тогава ЗИД на ЗМДТ е обнародван) гражданите е следвало да плащат данък сгради по старите норми за данъчна оценка, тъй като до този момент практически не съществува друго законово задължение. ЗИД на ЗМДТ установява нов, по-висок размер на данък сгради за 1996г. Но част от гражданите вече са погасили задължението си. Друга част от гражданите предстои да платят този данък по новите, по-високи норми. Тези две групи граждани се поставят в неравноправно положение. Това противоречи на чл.6, ал.2, изр.1 от Конституцията на Република България, според което "всички граждани са равни пред закона".

Граждани, които вече са погасили данъчното си задължение до 30 април по старите норми, сега отново се задължават от Министерството на финансите да доплащат увеличението. С други думи тези граждани са изпълнили добросъвестно своето задължение по чл.60, ал.1 на Конституцията, а сега се оказва, че въпреки това отново са длъжници на държавата. Считаме, че е недопустимо държавата в

9

лицето на изпълнителната власт да злоупотребява с правата си ,защото  
чл.57, ал.2 от Конституцията изрично забранява подобни действия.

Уважаеми господа съдии,

Молим да гадете задължително тълкуване на чл.5, ал.5  
от Конституцията - относно влизането в сила на данъчните закони като се произнесете може ли техните норми да засягат периоди на текущата година, през която са влезли в сила или се прилагат през следващата финансова година (когато се отнася за годишен данък) .

14.05.96г.

НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ:

1. Велеслав Вилеилов
2. Муравей Радев
3. Георги Станков
4. Тевел Шопов
5. Елизибета Михайлова
6. Надяра Михайлова
7. Васил Гюзев
8. Константин Тодоров
9. Симо Станков
10. Васил Н. Дойков
11. Иван П. Соколов
12. Мария Христова
13. Александър Д. Борисов
14. Народни Неръков
15. Иван Кетарева
16. Димитър Саргиванов
17. Георги Рай
18. Цоньо Ботев
19. Димитър Стоянов
20. Владимир Михайлов
21. Светослав Лутников
22. Иван Гюзиков

- 23 Иван Дмитриев
24. Х-р Георгий Карек
25. Вакелович Велмел
26. Стефан М. Стефанов
27. Крашчир А. Попов
28. Марино Лукова
29. Иван Таров
30. Иван Мехид
31. Влада Стефанович
32. Иван Богданович
33. Николай Петров
34. Юлиан Иван Анчар
35. Емельянов Федот Осман
36. Галин Кармел Денков
37. Мехмед Татари
38. Мехмед Бейтмина
39. Иван Петров
40. Иван Давид
41. Стоян Проданов
42. Роман Еван Агил
43. Юлиан Божидаров
44. Стефан Петров
45. Христо Сидоров
46. Юлиан Савид
47. Антонас Орлеанов
48. Асман Анч
49. Борислав Д. Димитров
50. Монах Хр. Христо
51. Димитров Ге. Драштаров
52. Петко Иван Петков